

Om korværket *I det fri*

I det fri er et værk for kor og klaver til tekster af Kaj Munk. Værket blev komponeret til Danske Folkekors landsstævne i 2007, hvor det blev uropført af 600 sangere.

I min søgning efter egnede digte som tekstgrundlag stødte jeg på en digtsamling af Kaj Munk med titlen *Navigare Necesse, Tolv digte om Danmark 1940*, en samling som straks betog mig med begejstring. De tolv digte har hver navn efter en af årets måneder, og de skildrer på ét plan årstidernes skiften. Men de er jo skrevet i 1940, det år den tyske besættelse begyndte, og dette sætter sit præg på forløbet, uden dog at besættelsen bliver hovedtema. Det tilfører en fascinerende flertydighed til disse digte, som foruden meget præcise naturskildringer indeholder mange stemningsmæssige nuancer - fra februars kådhed til Majs tungsind - og dermed egner sig til musikalsk behandling i et cyklisk korværk.

Titlen *I det fri* er et forsøg på at træffe dobbeltheden i Kaj Munks titel til sin digtsamling *Navigare necesse*. Om dette skriver Poul Paludan i en efterskrift til korværket:

”Det er nødvendigt at sejle, ikke at leve”. Sådan betyder det latinske citat, Kaj Munk bruger som titel på sin digtsamling fra nytår 1941: *Navigare necesse* (est, vivere non est necesse). De paradoksale ord virker som en udfordring, og citatet sigter da også til ekstreme forhold. Det gjaldt liv eller død for et helt rige, da den romerske feltherre Pompejus fra en fjern havn forsøgte at bringe korn frem til det udhungrede Rom. Mandskabet på forsynings-skibene mente, det var livsfarligt at stå til søs på grund af storm. I den situation faldt Pompejus replik, og meningen var, at livet ikke er værd at leve for den, som ikke gør sit yderste for at redde sit land.

Alle danskere kender tankegangen fra Chr. Richardts begravelsessalme, ”Altid frejdig, naar du gaar”. Den er skrevet i 1867, men fik en særlig betydning under Danmarks besættelse 1940-45. Frihedskæmperne sang salmen, når de var blevet fanget af tyskerne og stod foran at skulle henrettes. Således blev deres sidste ord: ”Kæmp for alt, hvad du har kært, dø om så det gælder. Da er livet ej saa svært, døden ikke heller”. Det er netop det budskab, digterpræsten Kaj Munk prædikede og skrev om i krigens første år.

Sangene blev modtaget med overvældende begejstring af såvel sangere som publikum, og de er siden uropførelsen i maj 2007 blevet sunget af mere end 1000 sangere, hvis entusiastiske reaktioner har glædet komponisten meget.

Erling Kullberg
januar 2008